

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Джерелознавство

підготовки бакалавра
галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 032 Історія та археологія
освітньо-професійна програма Історія, європеїстика, археологія

Луцьк – 2024

Силабус нормативного освітнього компонента *Джерелознавство* підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 Історія та археологія, за освітньо-професійною програмою Історія, європейстика, археологія (2024).

Розробник: Лариса Петрівна Шваб, доцентка кафедри історії України та археології, кандидатка історичних наук

Погоджено:
Гарант освітньої-професійної програми

доц. Сергій Панишко

Силабус нормативного освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри історії України та археології. Протокол № 2 від 17 вересня 2024 року

Завідувач кафедри

проф. Володимир Баран

I. Опис нормативного освітнього компонента

1. Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика нормативного освітнього компонента
Денна форми навчання	Галузь знань : 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 032 Історія та археологія Освітня програма : Історія, європеїстика, археологія Ступінь вищої освіти : бакалавр	Нормативний курс циклу професійної підготовки
Загальний обсяг годин / кредитів: 120 / 4		Рік навчання –
		Семестр – 1
ІНДЗ:		Лекції – 36 годин
		Семінари – 18 годин
		Індивідуальні
Мова навчання		Самостійна робота – 58 години
	Консультації – 8 годин	
	Форма контролю - екзамен	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Шваб Лариса Петрівна

Кандидатка історичних наук

Доцентка кафедри історії України та археології

Контактна інформація : shvab.larisa@vnu.edu.ua

Посилання на розклад : <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис нормативного освітнього компонента

1. Анотація

Історичне джерелознавство – складна наукова система знань, що вивчає проблеми теорії та методології джерелознавства, його історії та наукової практики. Історичне джерелознавство розглядає, по перше, наріжні теоретико-методологічні питання : предмет і завдання історичного джерелознавства, структуру історичного джерелознавства; поняття історичного джерела, класифікацію історичних джерел, методику пошуку, опрацювання і використання історичних джерел; по-друге, – основні групи джерел з історії України : речові джерела (нумізматичні джерела, архітектурні пам'ятки, предмети озброєння, предмети одягу тощо); зображувальні джерела (графічні книжкові джерела, портретні зображення, жанрові та історичні зображувальні джерела, аудіовізуальні та картографічні джерела, боністичні джерела, народні картини тощо); усні джерела (прозові усні джерела, віршовані усні джерела, усні історичні твори); лінгвістичні джерела (антропонімічні, топонімічні джерела, слова іншомовного походження); писемні джерела (літописи, актові та ділові документи, статистичні джерела, матеріали соціологічних досліджень, судово-слідчі документи, документи громадських об'єднань та політичних партій, періодична преса, джерела особового походження, агіографічна, наукова та художня література). Вивчення нормативного освітнього компонента має на меті виховання добросовісного історика, який доводить свої судження науково і добросовісно, базуючись на документах, вірогідних фактах, історичних джерелах.

2. Пререквізити

Нормативний освітній компонент *Джерелознавство* передусе засвоєнню здобувачами вищої освіти нормативних освітніх компонентів спеціальностей 032 Історія та археологія. А також посилює знання нормативних освітніх компонентів : Археологія України, Історична географія, Давня та середньовічна історія України, Спеціальні історичні дисципліни.

3. Постреквізити

Набутий рівень теоретико-методологічних знань та основних груп джерел з історії України дозволяє здобувачам ОПП самостійно впроваджувати науково-пошукову працю в межах широкого поля освітніх компонентів з історії України, а саме : Історія Волині, Історичні школи та методології в Україні, Історія України нового часу, Історичне краєзнавство Волині, Історія Української культури, Новітня історія України, Історія країн Центральної і Східної Європи середніх віків і нового часу, Сучасні історія Центральної та Східної Європи, Охорона культурної спадщини : світовий та український досвід.

4. Мета і завдання

4.1. Мета нормативного освітнього компонента – підготовка висококваліфікованих бакалаврів, магістрів історії, археологів, один із чинників прищеплення їм дослідницьких навиків, формування історичної культури і методологічної зрілості вчителів, викладачів та науковців, їх професійної майстерності.

Історичне джерелознавство також має на меті оновлення практики пошуку, збагачення і використання джерельної бази української та зарубіжної історії, підвищення рівня наукових досліджень тощо.

4.2. Завданням нормативного освітнього компонента є, по-перше, засвоєння теоретико-методологічних і методичних проблем джерелознавства, а саме: предмету, методів і структури джерелознавства, теорії джерела, методики й основних етапів опрацювання та використання джерел у наукових дослідженнях і педагогічній практиці; по-друг, засвоєння характеристики основних груп джерел з історії України, а саме: речових, зображальних, писемних та інших, а також методичних рекомендацій щодо їхнього дослідження та використання джерельної інформації.

5. Перелік обов'язкових компетентностей, спеціальних компетентностей, програмні результати навчання

5.1.Компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	3.Здатність до абстрактного мислення, синтезу та аналізу.
	6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
	7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
	9. Здатність бути критичним і самокритичним.

5.2. Спеціальні (фахові) компетентності

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
	3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
	4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
	5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
	6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.
	9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
	10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
	12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.

5.3. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання (ПРН)	3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
	4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
	5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

6. Структура нормативного освітнього компонента

6.1. Денна форма навчання

Назва змістових модулів і тем	Разом	Лекції	Сем-ри	Сам-на роб.	Кон-ції	Форма контр./ бали
-------------------------------	-------	--------	--------	-------------	---------	--------------------

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні проблеми історичного джерелознавства							
Тема 1	Історичне джерелознавство як галузь історичної науки	9,6	4	-	4,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Тема 2	Структура історичного джерелознавства	7,6	2	-	4,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Тема 3	Поняття історичного джерела	11,6	4	2	4,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Тема 4	Класифікація історичних джерел	11,6	4	2	4,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Тема 5	Методика пошуку, опрацювання і використання історичного джерела	11,6	4	2	4,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Разом за змістовий модуль 1		52	18	6	24	4	Поточний контроль 12 / 20 Підсумковий контроль / 20 Разом 40 балів
Змістовий модуль 2. Джерела з історії України							
Тема 6	Речові джерела з історії	13,6	4	2	6,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Тема 7	Зображувальні джерела з історії	13,6	4	2	6,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Тема 8	Усні джерела з історії	13,6	4	2	6,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Тема 9	Лінгвістичні джерела з історії	11,6	2	2	6,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Тема 10	Писемні джерела з історії	15,6	4	4	6,8	0,8	Опитування/ 12 балів
Разом за змістовий модуль 2		68	18	12	34	4	Поточний контроль 12 / 20 Підсумковий контроль / 30 Разом – 50 балів
Разом за змістові модулі 1,2		120	36	18	58	8	Поточний контроль /40 Підсумковий контроль / 50 ІНДЗ /10 Разом – 100 балів
Види підсумкових робіт							Екзамен / 60
Модульна контрольна робота							МКР (1) / 20

						МКР (2) / 30 / 50
ІНДЗ						10
Інше						-
Разом годин / балів						120/100

7. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів реалізується для засвоєння тем, винесених на лекційні, семінарські й самостійні заняття. Час самостійної роботи здобувачів становить 82 години і передбачає опрацювання конспекту лекцій, семінарів та рекомендованої літератури. Результати самостійної підготовки перевіряються на семінарських заняттях, під час написання модульних контрольних робіт та екзамену. Питання, які виникають під час самостійної роботи, здобувачі з'ясовують під час навчальних консультацій із викладачем.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекційні та семінарські заняття. В аудиторії зберігається дружня, творча, відкрита до наполегливої праці й конструктивної критики атмосфера. Усі завдання, передбачені програмою, виконуються у встановлений термін.

Політика викладача щодо поточного оцінювання. Поточний контроль якості навчання відбувається на семінарському занятті. Відповідь на семінарському занятті – це повідомлення з питань, що вивчаються. Акцент робиться на ясні, конкретні, логічно і самостійно збудовану відповідь, на аргументи щодо існуючих концептуальних підходів до питання, що вивчається, а також на власне бачення обговорюваної проблеми у висновках доповідача. Доповідь триває до 10 хвилин. Критерій оцінювання відповіді : 1) самостійна відповідь, без використання конспекту; 2) використання історичних джерел у цитатах, демонстрація тощо під час відповіді (допускається використання ксерокопій текстів джерел, репродукцій зображувальних джерел, відео-, аудіо-записів, муляжів речових пам'яток тощо; 3)

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах змістового модуля. Оцінюється виступ на семінарському занятті.

Загальні критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач виявив всебічні систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, опрацював основну та додаткову літературу; демонструє знання різних джерельних комплексів, аналізує специфіку створення джерела, з'ясовує авторство, інформаційну цінність, особливості методики опрацювання інформацію про джерела тощо; виявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. Допускається 1 – 2 незначних неточностей;

«добре» – здобувач виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу при виконанні завдань, але припустився низки незначних помилок; опрацював основну рекомендовану літературу; показав систематичні знання із дисципліни; здатний самостійно використовувати та поповнювати знання у процесі подальшого навчання та професійної діяльності;

«задовільно» – здобувач виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обов'язку, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився із основною рекомендованою літературою; припустив значну кількість помилок або недоліків під час відповіді на питання (чи виконання завдань), але може усунути їх самостійно;

«незадовільно» – здобувач має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; припускається принципових помилок при відповідях чи виконанні завдань.

Під час виступу або повідомлення на семінарському занятті оцінюються такі компоненти:

- презентація (графічний матеріал до виступу);
- повнота і лаконічність розкриття теми;
- використання і демонстрація історичного джерела;
- самостійність та креативність;
- дотримання часового критерію доповіді (виступу).

Модульний контроль (рубіжне оцінювання)

Модульне оцінювання здійснюється в межах блоків змістових модулів, що включають відповіді на семінарських заняттях і контрольну роботу модуля (перший і другий модульний контроль). Оцінка за блок змістових модулів виставляється як середньозважена за такими результатами:

- результати поточного оцінювання виступу на семінарському занятті;
- письмове опитування за блоками змістового модуля (перший і другий модульний контроль);
- результати рубіжного контролю відбиваються у журналі обліку навчальних занять.

Правила стосовно зарахування пропущених занять. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекційні та семінарські заняття. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. У разі вимушеної відсутності, здобувач зобов'язаний самостійно опрацювати тему пропущеного заняття і подати викладачеві конспект. Викладач оцінює рівень засвоєння самостійно опрацьованого матеріалу у відведений ним час (див. нижче). Отриманий бал зараховується до поточного оцінювання.

Підсумкове оцінювання. Процедура підсумкового оцінювання здійснюється згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (див. : https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/11_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Рубіжний контроль здійснюється після завершення лекційних та семінарських занять, передбачених змістовим модулем (Змістовий модуль 1 і 2). Відпрацювання пропущених семінарських здійснюється до початку наступного семінарського заняття згідно розкладу. здобувачі, чия відсутність пов'язана зі станом здоров'я і підтверджена відповідним документом, відпрацьовують пропущені заняття за домовленістю із викладачем.

Час написання модульної контрольної роботи повідомляється викладачем на початку вивчення змістового модуля (Змістовий модуль 1 і 2).

Складання екзамену, перескладання екзамену та здавання екзамену комісії відбувається під час заліково-екзаменаційної сесії відповідно до розкладу, який оприлюднюється за місяць до її початку (див. «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»; див. : https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/11_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Політика щодо дотримання академічної доброчесності. Під час виконання завдань обов'язкове дотримання принципів академічної доброчесності, а саме: заборонено привласнювати результати інтелектуальної діяльності інших осіб. Отже, при оформленні

рефератів, індивідуальних завдань, курсових робіт тощо, необхідно подавати покликання на джерело інформації. Жодна форма порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, плагіат, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У випадку таких дій будуть задіяні санкції відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету» (в процесі обговорення, див.: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti).

Політика щодо визнання результатів навчання в неформальній освіті. Починаючи з другого семестру, визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси, тренінги, онлайн-освіта), які за тематикою відповідають освітньому компоненту. Інформація щодо процедури зарахування результатів неформальної освіти див. у «Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» від 29 червня 2022 року за посиланням: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022.pdf>.

V. Підсумкове оцінювання

Підсумкове оцінювання проводиться за результатами першого та другого рубіжних контролів та у формі екзамену. Екзамен є обов'язковим для здобувачів, які отримали менше 75 балів за результатами рубіжних контролів. Здобувачі, які отримали більше 75 балів, мають право скласти екзамен із метою підвищення підсумкового балу. Екзамен відбувається віч-на-віч із викладачем в аудиторії. Білети містять по три питання із списку «питань для контролю», з якими здобувач знайомиться на початку вивчення змістового модуля (Змістовий модуль 1 і 2).

Шкала та критерії оцінювання

Оцінки			Критерії
за шкалою ECTS	за національною шкалою	за шкалою Університету	
A «Відмінно»	«Добре»	90 – 100 балів	Здобувач виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
B «Дуже добре»		82 – 89	Здобувач виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
C «Добре»		75 – 81	Здобувач виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу дисципліни при

			виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку незначних помилок; опрацював основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичні знання з дисципліни; здатний самостійно використовувати та поповнювати знання у процесі подальшого навчання та професійної діяльності.
Д «Задовільно»	«Задовільно»	66 – 74	Здобувач виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.
Е «Достатньо»		60 – 65	Здобувач виявив мінімальні знання основного навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значні помилки у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
Ф «Незадовільно»	«Незадовільно»	1 – 59	Здобувач не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

VI. Питання для підсумкового контролю

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи історичного джерелознавства

1. Визначення, предмет, функції і завдання історичного джерелознавства
2. Зародження та основні етапи розвитку історичного джерелознавства
3. Джерелознавча термінологія
4. Основні сховища збереження джерел в Україні, Європі та США
5. Визначення історичного джерела
6. Об'єктивно-суб'єктивна природа джерела
7. Джерельна інформація
8. Джерельна база історичних досліджень

9. Основні схеми і моделі класифікації історичних джерел
10. Класифікації писемних джерел
11. Поняття методики історичного джерелознавства
12. Етапи роботи з історичним джерелами
13. Методика пошуку та виявлення джерел
14. Дослідження джерел. Джерелознавча критика
15. Методика опрацювання масових джерел
16. Спеціальні історичні дисципліни в структурі історичного джерелознавства

Змістовий модуль 2. Джерела з історії

17. Основні групи джерел з історії : загальний огляд
18. Загальний огляд речових джерел
19. Нумізматичні джерела
20. Архітектурні пам'ятки як історичне джерело
21. Предмети озброєння як історичне джерело
22. Предмети одягу як історичне джерело
23. Зображувальні джерела з історії : загальний огляд
24. Графічні книжкові зображення як історичне джерело
25. Портретні зображення як історичне джерело
26. Жанрові та історичні зображувальні джерела
27. Кіно-фото-відео-документи як історичне джерело
28. Картографічні джерела як історичне джерело
29. Боністичні джерела (зображувальний аспект) як історичне джерело
30. Народні картини як історичне джерело
31. Усні джерела з історії : загальний огляд
32. Прозові усні джерела
33. Віршовані усні джерела
34. Усні історичні твори як історичне джерело
35. Лінгвістичні джерела з історії : загальний огляд
36. Антропонімічні джерела
37. Топонімічні джерела
38. Слова іншомовного походження як історичне джерело
39. Писемні джерела з історії : загальний огляд
40. Літописи як історичне джерело
41. Актові та ділові документи як історичне джерело
42. Статистичні джерела
43. Матеріали соціологічних досліджень як історичне джерело
44. Судово-слідчі документи як історичне джерело
45. Документи громадських об'єднань та політичних партій як історичне джерело
46. Періодична преса як історичне джерело
47. Джерела особового походження як історичне джерело
48. Агіографічна, наукова та художня література як історичне джерело

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Посібники

1. Воронов В. Джерелознавство історії України : курс лекцій. Дніпро : Видавництво Дніпропетровського університету, 2003. 336 с.; URL : <http://history.org.ua/LiberUA/966-551-109-2/966-551-109-2.pdf>
2. Джерелознавство історії України : навчальний посібник для студентів вузів / Я. Боровський, М. Варшавчик, І. Войцехівська, О. Ганжа, П. Голобуцький та ін. Київ : [б.в.], 1998. 211 с.; URL : <https://nvkarta.synology.me/history/books/1-archeography/ukraine/1998-dzhereloznavstvo-istorii-ukrainy.pdf>

3. Історичне джерелознавство : підручник / Я. Калакура, І. Войцехівська та ін. Київ : Либідь, 2002. 486 с.; URL : <http://history.org.ua/LiberUA/966-06-0261-8/966-06-0261-8.pdf>
4. Макарчук С. Джерелознавство історії України : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів : Світ, 2008. 512 с.; URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Makarчук_Stepan/Pysemni_dzherela_z_istorii_Ukrainy.pdf
5. Підгаєцький В. Основи теорії та методології джерелознавства з історії України ХХ століття : Навчальний посібник для історичних факультетів університетів. Дніпро : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2001. 391 с.

Дослідження, інтернет-ресурси

6. Archives Portal Europe. URL : www.history.org.ua
7. ARCHNET: Naukowy Portal Archiwalny. URL : www.history.org.ua
8. Portals to the World (Бібліотека Конгресу США). URL : www.history.org.ua
9. Repositories of Primary Sources. URL : PROSTIR.MUSEUM. URL : www.history.org.ua
10. Антонович В. Лекції з джерелознавства / ред. М. Ковальський. Острого; Нью-Йорк: Українська Вільна Академія Наук у США, Національний університет «Острозька академія», 2003. 382 с.; URL : [file:///C:/Users/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87/Downloads/0015262%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87/Downloads/0015262%20(1).pdf)
11. Багалій Д. Вибрані праці: у 6 т. Харків, 1999. (Золоті сторінки, повне зібр.). Т.2 : Джерелознавство та історіографія історії України / упорядн. В. Кравченко. Харків, 2001. 660 с.
12. Богдашина О. Джерелознавство історії України: питання теорії, методики, історії. Харків : Сага, 2010. 212 с.
13. Дашкевич Я. Майстерня історика : джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни: Збірник праць / упорядн.: А. Гречило, М. Капраль, А. Фелонюк. Львів: Піраміда, 2011. 791 с.
14. Джерелознавство історії України : конспект лекцій, методичні рекомендації та плани практичних занять / уклад. Г. Скорейко. Чернівці: ЧНУ, 2003. 140 с.; URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Avtorskyi_kolektyv/Dzhereloznavstvo_istorii_Ukrainy_Dovidnyk.pdf?PHPSESSID=2k2fn51lis6ajnb6u5niei1465
15. Джерелознавство історії України : довідник / ред. кол. : Г. Боряк Г., І. Войцехівська, Я. Калакура (заст. голови), С. Павленко, А. Слюсаренко, П. Сохань. Київ : [б.в.], 1998. 212 с.
16. Історія, історіософія, джерелознавство: ст., розвідки, замітки, ессе: іст. зб. / наук. ред.: В. Ульяновський, Л. Довга. Київ : ІНТЕЛ, 1996. 353 с.
17. Літописи (оригінальні тексти); Давня українська література (тексти XI – XVIII століть); Граматики та лексикони (Іван Федорович, Лаврентій Зизаній, Памво Беринда та ін.); Історичні мапи тощо / Історія України IX – XVIII століття / Ізборник. URL : <http://litopys.org.ua/>
18. Джерелознавство з історії України. Підбірка публікацій до тем від найдавніших часів до середини XV століття; Литовсько-польська доба (з кінця XV – до 1795 року); Період від 1793 до 1917 року; Україна у ХХ столітті; також: Допоміжні історичні дисципліни. URL : www.myslenedrevo.com.ua
19. Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України / Окремі видання джерел (у форматі PDF). URL : http://archeos.org.ua/?page_id=203
20. Скарбниця потрібна і пожиточна. Українські монастирські літописи, життя, повчання ченцям, чудо та інше / упорядн. В. Шевчук. Київ : Либідь, 2012. 488 с.

21. Студії з архівної справи та документознавства. Збірник наукових праць Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства. Архів номерів.
URL : <https://undiasd.archives.gov.ua/studii/index.htm>